

Dr. Štefan Moys:

Sporuprekážajúca námietka podľa § 180 ods. 2. č. 2 Osp.

Nie sú zriedkavé prípady, v ktorých advokáti a sudy za sporu prekážajúcu námietku považujú okolnosť, ktorá sa týka merita veci, žalobou uplatneného práva (na príklad námietka veci rozsúdenej, námietka predčasnosti žaloby atď.). Táto chyba vyskytuje sa z neznalosti právnej povahy sporu prekážajúcich okolností resp. sporu prekážajúcich námietok. Tieto nevzťahujú sa na právo uplatnené žalobou, lež zpravidla na predpoklady vzniku sporu. Sporuprekážajúca námietka má ten účel, aby sa ňou strana domohla zastavenia sporu práve z dôvodu, že v konkrétnom prípade predpoklady vzniku sporu schádzaly.

Sporuprekážajúcou námietkou podľa § 180 č. 2 Osp. je, že pred občianskym sporom musí podľa zákona predchádzať iné úradné konanie (pokračovanie). Tejto sporuprekážajúcej okolnosti treba si všímať z úradnej povinnosti v ktoromkoľvek štádiu sporu (posl. ods. § 180 Osp.).

Podľa § 8 zák. čl. LIV/1912 nedotknutými zostávajú právne pravidlá, podľa ktorých trestný súd môže rozhodovať o súkromnoprávnej pohľadávke, alebo podľa ktorých uplatňovanie súkromnoprávnej pohľadávky odkázané je do pôsobnosti osobitného súdu alebo správneho úradu, a tiež právne pravidlá, podľa ktorých pred občianskym sporom musí predchádzať konanie iného úradu.

Ustanovenie § 180 č. 2 Osp. predpokladá výslovný zákon ný predpis, ktorý nariaďuje, že a pokiaľ má pred súdnym konaním predchádzať konanie správne (vid rozh. Najvyššieho súdu č. Rv III 461/24). Pod úradným konaním, spomenutým v citovanom paragrafe, treba rozumieť také, na základe ustanovenia zákona konať sa majúce, pokračovanie, ktorého výsledok je nevyhnutne potrebný k tomu, aby pohľadávka mohla byť pred občianskym súdom uplatnená.

V § 180 č. 2 Osp. určená sporuprekážajúca okolnosť, že totiž pred občianskym sporom musí predchádzať iné úradné konanie, je daná vtedy, ak žalobou uplatnené právo patrí síce na porad práva občianskeho, avšak 1. buďto toto právo treba

uplatniť pred započatím občianskeho sporu konaním u iného úradu a len po použití tohto iného konania môže sa domáhať strana, ktorá s rozhodnutím tam vyneseným nie je spokojná, rozhodnutia súdu vecne príslušného pre spory občianske, alebo 2. ak do pôsobnosti konania iného úradu spadá rozhodnutie takej prejudiciálnej otázky, ktorej rozhodnutie po stránke právnej alebo skutkovej musí sa stať pred započatím sporu. Do prvej kategórie spadajú medzi inými prípadmi, uvedené v zákone č. 217/1925 Sb. z. a n.; podľa § 1 ods. 1 tohto zákona vo všetkých prípadoch, v ktorých správny úrad podľa zákonov, o tom vydaných, rozhoduje o nárokoch súkromnoprávných, môže strana týmto rozhodnutím dotknutá po vyčerpaní opravných prostriedkov dovoľávať sa nápravy vo výroku o týchto nárokoch poradom práva. Najvyšší súd v rozhodnutí č. 2040 Úr. sb. vypovedal, že proti rozhodnutiu podľa vl. nar. č. 15/1927 (§ 70) Sb. z. a n. nemôže podať zamestnanec žalobu podľa zák. č. 217/1925 Sb. z. a n. pred dorúčením rozhodnutia ministerstva železníc. V svojom rozhodnutí č. 799 Úr. sb. uznal Najvyšší súd, že o súkromnoprávných nárokoch zamestnancov býv. Čsl. štátnych železníc, odvodzovaných z nesprávnej úpravy služobných príjmov podľa vl. nar. č. 15/1927 Sb. z. a n., rozhodujú postupom stolíc úrady administratívne, a zamestnanec nemôže sa dovoľávať nápravy poradom súdnym, dokiaľ nevyčerpal opravné prostriedky administratívne (§ 105 Ústavnej listiny býv. Čsl. republiky a zákon č. 217/1925 Sb. z. a n.).

Do druhej kategórie patria prípady, o ktorých bude nižšie reč. Avšak podľa stálej súdnej praxe v oboch týchto kategóriách nedostatok tohto konania u iného úradu možno považovať za sporu prekážajúcu okolnosť len vtedy, ak zákon výslovne predpisuje, že pred občianskym sporom musí predchádzať konanie iného úradu. Podľa občianskeho súdneho poriadku ide o takéto prípady: v smysle § 564 ods. 3 Osp. na základe bodov 7 a 8 § 563 Osp. obnova sporu je len vtedy prípustná, keď trestný čin zistený bol právoplatným rozsudkom trestného súdu, alebo keď trestné pokračovanie nemôže byť započaté alebo nevedlo k odsúdeniu pre iný dôvod, než pre nedostatok dôkazov; — v smysle § 653 Osp. na žalobu podanú o napadnutie manželstva, uzavretého proti § 8 zák. čl. XXXI/1894, zákonným zástupcom alebo rodičom, možno započat konanie len v tom prípade, ak poručenský súd do troch mesiacov, určených v § 59 zák. čl. XXXI/1894, uvedomí krajský súd, že si napadáciu žalobu osvojuje; do pôsobnosti obecného súdu patriace spory (§ 758 Osp.) možno v smysle § 763 Osp. preniesť na okresný súd zpravidla len vtedy, keď vo veci obecný súd už rozhodol.

Uvediem teraz niekoľko prípadov, keď v iných zákonoch sú predpísané konania úradov, ktoré musia predchádzať súdnemu konaniu.

Pred sporom o odškodné za nevinne vytrpený trest na slobode proti udavateľovi (§§ 578, 579 Tr. p.) musí predchádzať pokračovanie podľa §§ 584—587 Tr. p. (viď rozh. Najvyššieho súdu č. 3795 Úr. sb.).

Slovenský najvyšší súd v svojom rozhodnutí č. 23 Obč. sb. vypovedal, že činnosť starostu obce, smerujúca na to, aby peniaze obce boli z jej pokladnice vybrané a u poštovej sporiteľne na vplatný listok složené, patrí do hospodárskej správy, o ktorej je reč v § 16 zák. č. 329/1921 Sb. z. a n.; o vymáhaní náhrady škody, vyvodzovanej z takejto činnosti, platia podľa § 16 ods. 7 zák. č. 329/1921 Sb. z. a n. obdobné ustanovenia § 5 ods. 4 a 5 cit. zákona, podľa ktorých rozhodovať a povinnosti k náhrade škody patrí bezprostrednému dohliadaciemu úradu, kdežto riadnemu súdu patrí rozhodovať len o výške náhrady, a to len na základe právoplatného výroku dohliadacieho úradu.

Podobne uznal Slovenský najvyšší súd v svojom rozhodnutí č. 47 Obč. sb. Tu vypovedal, že o povinnosti starostu obce nahradiť škodu, spôsobenú obci pri hospodárskej správe, rozhoduje bezprostredný dohliadací úrad i keď je nárok založený na spreneveru starostu; riadny súd rozhoduje len o výške náhrady a len na základe právoplatného rozhodnutia dohliadacieho úradu (§ 16 ods. 7, § 5 ods. 4 a 5 zák. č. 319/1921 Sb. z. a n.).

V rozhodnutí č. 1639 Úr. sb. uznal Najvyšší súd, že administratívne pokračovanie podľa § 5 ods. 4 a 5 zák. č. 319/1921 Sb. z. a n. predchádzať musí len takému sporu, v ktorom sa uplatňuje odškodňovací nárok proti starostovi obce alebo proti takej osobe, ktorá bola usnesením obecného zastupiteľstva poverená poukazovať bežné výdaje potrebné na prevádzkovanie nejakého obecného podniku alebo ústavu.

Aj v svojom rozhodnutí č. 3210 Úr. sb. uznal Najvyšší súd, že o nároku obce na náhradu škody proti bývalému starostovi obce z dôvodu nesprávneho vedenia jej hospodárskej správy, môžu občianske súdy rozhodovať len o výške náhrady škody a len na základe právoplatného výroku dozorného úradu, ktorým bola povinnosť bývalého starostu čo do základu určená.

Ustanovenia § 16 ods. 7 (§ 5 ods. 4 a 5) zák. č. 329/1921 Sb. z. a n. platia aj na prípad, keď obec vymáha na starostovi náhradu škody, ktorú spôsobil pri správe verejnej základiny spravovanej obcou (rozh. č. 3866 Úr. sb.).

Avšak pozor! Všeobecný výrok administratívneho úradu o povinnosti k náhrade škody »členov obecného zastupiteľstva« nie je výrokom, vydaným proti individuálne určenej osobe v smysle § 5 ods. 4 a 5 zák. č. 329/1921 Sb. z. a n. a nehodí sa vôbec na to, aby súd na jeho základe podľa ods. 5 citovaného § 5 mohol pokračovať (rozh. Najv. súdu č. 3820 Úr. sb.).

Tu si dovoľujem vyzvať pozornosť na rozhodnutie Najvyššieho súdu č. 3692 Úr. sb.; riešený bol v ňom spor, v ktorom šlo o zodpovednosť starostu obce za škodu, ktorá vznikla obci ukradnutím obecných peňazí, prechovávaných v jej pokladnici, hoci tieto mali byť podľa administratívnych predpisov uložené u peňažného ústavu.

Žalobe poručníka proti poručencovi o náhradu nákladov, učinенých v prospech poručenca, musí predchádzať slozenie účtu u poručenského súdu a rozhodnutie tohto súdu (rozh. Najvyššieho súdu č. 2005 Úr. sb.), avšak nie je sporu prekážajúcou okolnosťou podľa § 180 bod 2 Osp., že sporu poručenca proti poručníkovi o vyúčtovanie nepredchádzalo pokračovanie podľa §§ 132—137 zák. čl. XX/1877 (rozh. č. 1732 Úr. sb.).

Ide o sporu prekážajúcu okolnosť podľa bodu 2 § 180 Osp., ak v spore o odškodné za úraz v podniku nebol predložený právoplatný odsudzujúci rozsudok trestného súdu, zisťujúci úmyselnosť alebo neopatrnosť (§ 81 ods. 2 zák. čl. XIX/1907) zamestnávateľa alebo jeho poverenika, za ktorého je zodpovedný (§ 82 cit. zák.) okrem, že tento úmysel alebo neopatrnosť nemohly byť zistené trestným súdom pre príčinu väziacu v osobe toho, kto úraz spôsobil (§ 83 cit. zák.), ako to uznal Najvyšší súd v rozhodnutí č. 2547 Úr. sb. Ide o takúto sporu prekážajúcu okolnosť aj vtedy, keď nebol takýto odsudzujúci rozsudok predložený preto, že trestné pokračovanie — ačkoľvek bolo zavedené — skončilo sa oslobodzujúcim rozsudkom (rozh. č. 165 Úr. sb.).

Avšak pri týchto žalobách o náhradu škody treba dať pozor. O sporu prekážajúcu okolnosť podľa § 180 č. 2 Osp. môže ísť len v spore, v ktorom sa zamestnanec, poistený na základe zákona čl. XIX/1907, domáha na svojom zamestnávateľovi odškodného za úraz mierou, určenou v § 82 zák. čl. XIX/1907, tojest mierou, prevyšujúcou odškodné, poskytované mu nositeľom poistenia, a to na tom základe, že zamestnávateľ resp. jeho povereník úraz zapríčinil úmyselne, alebo z neopatrnosti, spomenutej v § 81 cit. zákona, totiž tým, že neučinil ochranné opatrenia, nariadené vrchnosťou na základe zákona, resp. nepostaral sa o takto nariadené ochranné prostriedky. V prípade však, v ktorom žaloba nie je založená na to, že žalovaný zamestnávateľ neučinil ochranné opatrenia nariadené vrchnosťou na základe zákona, resp. nepostaral sa o takto nariadené ochranné prostriedky, lež na to, že žalovaný zamestnávateľ dopustil sa inej obyčajnej (pod ustanovenia § 81 ods. 2 zák. čl. XIX/1907 nespádajúcej) neopatrnosti, nemusí predchádzať pred občianskym sporom vynesenie odsudzujúceho trestného rozsudku (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu č. 695 Úr. sb. a rozhodnutie maď. Kúrie, uverejnené v časopise Jogi hirlap, ročník 1935 str. 293, prípad č. 835), lebo otázka, či zamestnávateľ je voči svojmu zamestnancovi zodpovedný za úraz z príčiny svojej neopatrnosti, nespádajúcej pod

ustanovenie § 82 zák. čl. XIX/1907, týka sa merita veci a preto o nej nemôže byť rozhodnuté v usnesení o sporu prekážajúcej námietke, lež v rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté vecne o žalobnom nároku.

Súdy často sa dopúšťajú pri výklade § 81 zák. čl. XIX/1907 omylu, keď uznávajú odškodňovaciu povinnosť zamestnávateľa za úraz zamestnanca poisteného podľa citovaného zákona mierou stanovenou v § 82 cit. zák. v každom prípade, v ktorom rozudkom trestného súdu zistená bola neopatrnosť zamestnávateľa a keď o ňom veľak stupňa a druhu. Len keď zamestnávateľ zapríčinil úraz svojho zamestnanca úmyselne alebo z neopatrnosti, spomenutej v § 81 cit. zákona, totiž tým, že neučinil ochranné opatrenia nariadené vrchnosťou na základe resp. nepostaral sa o takto nariadené ochranné prostriedky, môže byť jeho povinnosť na odškodnenie zamestnanca mierou, stanovenou v § 82 cit. zák. určená, aj to len v prípade, že táto úmyselnosť alebo neopatrnosť uznaná bola trestným súdom. Zanedbanie ochranných opatrení, predpísaných nejakým všeobecným zákonným ustanovením, ak nebol zamestnávateľ na ich prevedenie vyzvaný osobitným nariadením vrchnosti, nezakladá ešte ten stupeň neopatrnosti, pre ktorý citovaný zákon zachoval súkromnoprávnu zodpovednosť zamestnávateľovi za škodu (viď rozh. Najvyššieho súdu č. 695 Úr. sb.).

Aj v spore osoby, odpykávajúcej si trest v trestnici, o odškodné za úraz v podniku, je nedostatok právoplatného rozsudku trestného súdu sporu prekážajúcou okolnosťou podľa § 180 č. 2. Osp. tak v smysle § 82 zák. čl. XIX/1907 ako i v smysle § 48 ods. 1 nar. č. 29.300/1913 I. M., ako to uznal Najvyšší súd v svojom rozhodnutí č. 2767 Úr. sb.

Len k vôli úplnosti uvádzam, že ani v prípade, v ktorom žalobný nárok zamestnanca, poisteného podľa zák. čl. XIX/1907, voči žalovanému zamestnávateľovi odvodzuje sa z objektívnej zodpovednosti zamestnávateľovej, nemusí pred občianskym sporom predchádzať vynesenie odsudzujúceho trestného rozsudku, a spor v nedostatku takéhoto rozsudku nemôže byť z dôvodu sporu prekážajúcej okolnosti podľa § 180 č. 2 Osp. zastavený; žaloba v takomto prípade má sa však zamietnuť, lebo zamestnanec poistený podľa cit. zákona nemôže žiadať od svojho zamestnávateľa náhradu škody za úraz na základe objektívnej zodpovednosti tohoto (§ 82 ods. 3 cit. zák.), ako to Najvyšší súd uznal a odôvodnil v svojom rozhodnutí č. Rv III 464/26, uverejnenom v časopise Czehszlovák jog, ročník IX na strane 20—21.

Ešte to chcem podotknúť, že ustanovenie § 82 zák. čl. XIX/1907 týka sa len osôb, ktoré podliehajú poisteniu podľa tohto zák. článku, nie však osôb, ktoré podliehajú poisteniu podľa iných zákonov (napríklad zák. čl. XVI/1900, XIV/1902, VIII/1912, XX/1913 atď), ako to Najvyšší súd vypovedal vo svojom

rozhodnutí č. Rv III 494/33, uverejnenom v časopise Csehszlovák jog, ročník 1934 č. 27 a aj v rozhodnutí č. 2262 Úr. sb., naproti tomu však § 82 citovaného zákona platí aj pre zamestnancov bankských podnikov a pre zamestnancov štátnych podnikov, ako to Najvyšší súd uznal v svojom rozhodnutí č. 1603 Úr. sb. Baníci totiž odo dňa 1. januára 1922 podliehajú úrazovému poisteniu podľa zák. čl. XIX/1907, lebo osobitné postavenie zamestnancov bankských podnikov, pokiaľ ide o úrazové poistenie, prestalo na základe §§ 2 a 21 vl. nar. č. 199/1922 Sb. z. a n.; ustanovením § 97 zák. č. 242/1922 úrazové poistenie týchto baníkov podrobené bolo ustanoveniam zák. článku XIX/1907. Tieto dva spomenuté zákony, pokiaľ sa týka sociálneho poistenia robotníkov boli ponechané v platnosti nariadením s mocou zákona č. 300/1940 Sl. z.

Uplatňovaniu nároku proti štátu z dôvodu, že suma platená po štátnom prevrate (1918) u tuzemského poštového úradu na účet u maďarskej poštovej sporiteľne, nebola na túto sporiteľňu poukázaná, musí predchádzať administratívne konanie reklamačné; domáhať sa proti štátu náhrady za neprevedenie príkazu, daného poštovému šekovému úradu, je prípustné až po vyčerpaní stolíc správneho (administratívneho) pokračovania.

Ide o sporu prekážajúcu okolnosť podľa bodu 2 § 180 Osp. v excindačnom spore o uvoľnenie vecí zabavených b e r n o u (daňovou) exekúciou, ak žalobník nepoužil odporu podľa § 357 zák. č. 76/1927 Sb. z. a n. (rozh. č. 632 Úr. sb.), avšak ak bol s excindačnou žalobou zároveň podaný odpor podľa § 357 cit. zákona, o ktorom za sporu do 30 dní rozhodnuté nebolo, už netrvá sporu prekážajúca okolnosť podľa § 180 č. 2 Osp. (rozhodnutia Najvyššieho súdu č. 720 a 796 Úr. sb.). Ak excindačná žaloba podaná bola v dôsledku takej exekúcie, ktorá vykonaná bola aj pre nedoplatky na takých daniach, na ktoré sa nevzťahuje zákon č. 76/1927 Sb. z. a n., nemožno použiť už § 357 cit. zákona a preto nie je sporu prekážajúcou okolnosťou, že žalujúca strana vopred nepodalala odpor podľa teraz citovaného paragrafu (rozh. č. 835 Úr. sb.). Je sporu prekážajúcou okolnosťou podľa § 180 č. 2 Osp., ak osoba činiaca si nárok na hnutelnosti, zabavené v bernej (daňovej) exekúcii, podala síce odpor, avšak nie u príslušného exekučného úradu, t. j. u úradu označeného v § 346 zákona č. 76/1927 Sb. z. a n.

Kto tvrdí, že mu na vec zabavenú politickou exekúciou príslúcha právo, ktoré nedopúšťa exekúciu, môže neprípustnosť exekúcie uplatňovať poradom práva až, keď podal proti zabaveniu u exekučného úradu námietky (§ 112 správneho pokračovania, vl. nar. č. 8/1928 Sb. z. a n.) a námietky boli právoplatne zamietnuté (rozh. č. 3351 Úr. sb.).

Člen spoločenstva nedielnej pastvy (zák. čl. X/1913), ktorý neprávom bol vylúčený z pastvy, domáhať sa má odpomoci najprv v pokračovaní administratívnom.

Uviedol som tu prípady, vyskytnuvšie sa v praxi Najvyššieho súdu, v ktorých je zákonom predpísané konanie iného úradu pred sporom, započatým na občianskom súde.

V ďalšej časti svojho článku uvediem ako príklad prípady, v ktorých nemusí sporu predchádzať konanie iného úradu.

Okolnosť, že žaloba z vecného práva na nehnuteľnosti nebola podaná u súdu ako úradu pozemkových kníh (§ 12 zák. čl. LIV/1912) nie je sporu prekážajúcou podľa bodu 2 § 180 Osp.

Žalobe proti verejnému notárovi o náhradu škody, spôsobenej ním v úradnom účinkovaní, nemusí predchádzať disciplinárne pokračovanie (rozh. Najvyššieho súdu č. 2001 Úr. sb.).

Nárok, vyvodzovaný z toho, že danie železničného zamestnanca do trvalej výslužby stalo sa neprávom, nepatrí medzi tie nároky, o ktorých v smysle § 70 vl. nar. č. 15/1927 a § 47 vl. nar. č. 96/1930 Sb. z. a n. majú napred rozhodovať administratívne úrady (rozh. č. 2216 Úr. sb.).

Námietka, vznesená v spore proti obci o náhradu škody pre vydanie nepravdivého písomného vysvedčenia, že previnilé orgány obce neboly ešte stíhané podľa §§ 86—88 zák. čl. XXII/1886 a ich nemajetnosť nebola zistená, nie je námietkou sporu prekážajúcou, ale *meritornou* (rozh. č. 2735 Úr. sb.).

Nie je sporu prekážajúcou okolnosťou, že pred sporom o náhradu škody proti obci podľa VII kapitoly zák. čl. XXII/1886 nepredchádzalo disciplinárne pokračovanie cieľom zistenia viny úradníkov žalovanej obce (rozh. č. 2655 Úr. sb.).

Keď dlžník složil predmet pohľadávky do súdneho depozita z dôvodu, že si na pohľadávku čini nárok viac osôb, môže ktorýkoľvek z účastníkov — bez vyčkania právoplatného rozhodnutia depozitného súdu o tom, koho odkáže na porad práva — započat spor na vyriešenie otázky, komu patrí pohľadávka (rozh. č. 2998 Úr. sb.).

Ak žaloba smeruje na to, aby sporná a neistá hranica bola sumárnym poradom určená a susediace pozemky byly sporným stranám podľa toho odovzdané, nemusí pred sporom predchádzať administratívne pokračovanie, predpísané v IV. záhlaví zák. čl. XII/1894 (rozh. č. 1031 Úr. sb.).

Odsúdenie municipiálneho úradníka podľa § 91 zák. čl. XXI/1886 je *materiálne-právnu* podmienkou žalobného nároku, vzneseného proti mestu (býv. municípiu); nejde tedy o sporu prekážajúcu okolnosť podľa § 180 č. 2 Osp. ak žalobník v spore proti mestu takéto odsúdenie nepreukázal, lež ide o okolnosť, týkajúcu sa merita sporu (rozh. č. 1079 Úr. sb.).

Ak majiteľovi koncesie na zriadenie vodovodu uložené byly v koncesnej listine na prípad požiaru určité povinnosti, je koncesionár povinný nahradiť škodu, ktorú porušením týchto povinností inému spôsobil. Pred sporom, zavedeným o takéto

nárok na odškodné, nemusí predchádzať administratívne pokračovanie cieľom zistenia porušenia povinností uložených v koncesnej listine (rozh. č. 2749 Úr. sb.).

Ak pred sporom musí podľa zákona predchádzať iné úradné konanie a ak pred takýmto sporom spomenuté úradné konanie nebolo vykonané, súd nemôže suspendovať pokračovanie podľa § 234 Osp., lež — ako som to už uviedol — musí spor z dôvodu sporu prekážajúcej okolnosti, uvedenej v § 180 č. 2 Osp. zastaviť.

V prípade, v ktorom prevedenie určitého úradného konania je materiálne-právnou podmienkou žalobného nároku, nemôže súd spor ani zastaviť ani suspendovať, lež musí žalobu zamietnuť (po prípade ako predčasnú).

Senátny predseda, s. r. Markovič, Bratislava :

O niektorých základných pojmoch vykonávania trestného súdnictva nad mládežou.

Pri vykonávaní zákona čís. 48/31 Sb. z. a n. o trestnom súdnictve nad mládežou veľmi často sa vyskytujú určité pojmy, ktoré nám spomenutý zákon alebo vôbec nevysvetlí, alebo len nedostatočne a ktorými skoro všetci tí, ktorí sú činní pri prevádzaní tohoto zákona operujú ako s nejakou samozrejmosťou, nevedomujúc si vôbec alebo nie dostatočne ich význam.

Vyberiem z nich a pojednám len o tých najhlavnejších ako: »nedospelý« a »mladistvý«, »poručenský súd« a »súd mládeže«, »pôsobnosť« a »príslušnosť« jedného i druhého súdu a »zákonný zástupca« nedospelého a mladistvého.

Nedospelý a mladistvý.

»Nedospelým« je podľa § 1 ods. 1 z. č. 48/31 Sb. z. a n. osoba, ktorá v čase spáchania činu nedovršila štrnásť rok svojho veku, kdežto »mladistvým« je podľa § 2 ods. 1 cit. zákona ten, kto v čase spáchaného činu dovšil štrnásť, ale nedokončil ešte osemnásť rok svojho veku. Teda pre určenie toho, či ide v danom prípade o osobu nedospelú alebo mladistvú je pri použití tohoto zákona rozhodná 1., chvíľa spáchaného činu [samozrejme činu trestného (delictum), t. j. takého, ktorý zákon vyhlásil za trestný] a 2. vek pachateľa.

V prípade druhom je vec jednoduchšia, lebo pre určenie správneho rodného dáta je skoro naprosto spoľahlivým prameňom výťah z matriky narodených. I keď sa stáva, že pachateľ alebo jeho rodič udáva, ba niekedy aj v iných osobných dokumentoch je uvedené iné rodné dátum, ako prichádza v rodnej matrike, nemožno dotiaľ, kým nie je v príslušnej matrike